

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— június 26.

(Szemere — Goluchowszky mellett.)

Goluchowszky gróf urnak véletlenül védője akadt a magyar delegációban. Sajátságos, hogy ez a váratlan jó barátja Szemere Miklós ur személyében pottyant a külügyminiszter ur és az égből, vagy még inkább a bécsi zsocké klub kártyatermeiből. Szemere ur ugyanis ösmeretes a bécsi kártya-harcokban aratott fényes győzelmeiről, Goluchowszky gróf pedig arról, hogy ezen játszmák alkalmával örömet adja a csöndes szemlélő, vagy is a kibic szerepét. A játékos segít te hát ki zavarából a hűség kibicét. Helyes. Csakhogy Szemere ur, a kártyák hőse és a céllövészet apostola ezáltal olyan ur kártyáira tette fel politikai befolyásának bizonyos hányadát, a kiről tudvalevő, hogy politikai játszmáit egytől-egyig mind elveszti és a ki a külügyekben (p. o. Szerbiával szemben is) mindég tülő a célon. Hogy támogathatja tehát Goluchowszkyt egy Szemere Miklós? Jön báró Aerenthal, a jövő közös külügyminisztere, a ki nem lesz kibic sem a kártyában, sem a külügyi játszmákban és a ki jobb céltáblákkal fogja magát ellátni, mint bukófélben levő előde.

(Osztrák handabanda) Nem kell azt hinni, hogy azért, mert a parlamentjünkben

Luegerék és érdektársaik így lármáznak, már az egész osztrák földön hasonló volna az állapot. A néprétegek ebben a földrajzilag is, népesség szempontjából is annyira széjjelész országban egészen másként gondolkodnak. Különösen a Bácsból nagyobb távolságokra eső tartományokban. Sem Galiciának, sem Bukovinának, sem a cseheknek, meg a legjobb szlovéneknek nincsen bajuk velünk. Csak éppen Bácsban lármáz a Lueger pártja, biztatva természetesen a kulisszák mögött ama reakció által, amely még mindig elég tudatlan s elég vak ahhoz, hogy továbbra is az összm monarchia eszméjéről ábrándozzon. Az ő lármájuk csak láрма, amelynek eredményei fölöttébb kétesek. Így tegnap még azt a fenyegetést bocsátották világgá, hogy a magyar tulipán-mozgalom ellenében az összes bécsi kereskedők és iparosok elbocsátják magyar alkalmazottaikat, amivel szemben ma a bécsi kereskedők és iparosok nyilatkoznak, hogy erről szó sincsen s eszük ágába sem jut, hogy használható alkalmazottakat elbocsátásnak csak azért, mert magyarok. Amiként nem bocsátják el a lengyeleket sem, meg olaszokat és cseheket sem. Sőt magában az osztrák parlamentben sincs mindenki egy véleményen a lármázókkal. Csak nemrég mondta ott meg gróf Sternberg képviselő a Luegerék kiabáló csoportjának: — jó lesz el nem feledni, hogy még az alkotmányunkat is a magyaroktól kaptuk. Hát bizony nincs nekik olyan

alkotmányuk, amelynek alapján a parlamentjük a kedvük szerint működhetne s ez a legfőbb baj most már Luegeréknél, hogy Magyarországon alkotmányos kormány alkotmányos törvények alapján intézi a közügyeket. Ez természetesen nem tetszik nekik — meg Magyarországon annak a néhány nemzetiségi képviselőnek, akik a napokban a parlamentben otrombáskodtak. A politikai zöltségeknek egész tömegét hozták elő, bár valamennyien ugyanazt, mert hiszen a fegyverraktárunk már az első napokban kiürült s a tölténytáskájukból csakhamar elfogyott a puffogó puskapor. Bizonybizon csak egy hurok pedülnek ők Luegerékkel s mindkettőjüknek egyforma fájdalmuk van. Csak az a különbség, hogy a fájdalmuk kiabálásáért más más helyről veszik fel a jutalmat.

(Elégületlenség.) Mi türes-tagadás benne, magunk is azt hittük, hogy az új képviselőházba azok az elemek kerülnek nagyobb számmal, sőt azok fognak vezető szerepet játszani, a kiket a most folyó nemzeti ellenállás előterében láttunk s jellemők és tehetségők hatalmával szerezték meg a nemzet tiszteletét és bizalmát. A koalíció központja másképp fogta fel a helyzetet s még most, a pótválasztások slatt is tucat számra küldi ki a jelentéktelen alakokat, kiknél különbek vannak az illető vidéken, de nem is oly kaliberű egyének, hogy erősz-

Tökölyi sirja.*)

Ázsiában, Márvány-tenger mellett,
Agg cyprusfák hűvös árnyiban,
Hova nem hat a hő napsugár, de
Illatos szél enyhén ársuhan;
Hol vadméhe száll a vadvirágra,
S bongva zsongva lágy kelyhéhez ér:
Tengerzugás és lombsuttogás közt —
Ottan alszik a kuruc vezér.

Sirkövét zöld mohszakál benőtte,
S hervatag lomb csörgve hull fölé;
Am a vándor mégis megtalálja
Ezt a két szót: „Dux Hungariae”
Megtalálja, könnye hull reája
Es busong a régi multakon;
Zug a tenger, hab todul, — egyézik, —
Volt és nincs — óh, én szegény honom!

— Hajh vezér, e néma sir lakója,
Bujdosásnak szenvedő fia,
A ki, mert a honnak élt, a honban
Nem hagyá a sors meghalnia;
Hajh vezér, pihenj békén porodban!
Jobb aludni lent a föld alatt!
Hiszen ottan álmodozni még a
Szent szabadságról is tán — szabad.

A halálban él még a szabadság,
S te, ki élve érte harcolál,
S el nem érted: halni kész valál, hogy
Egyesítsen véle a halál!

*) Régebbi műve az illusztris szerzőnek, melyet az események fölöttébb aktuálissá tettek.

Most szabad vagy, végtelen szabad vagy;
Álmodoznod mindenről lehet,
Es az álom drága kincs: hatalma
Földidéz a letűnteket.

Álmaidban újra fölkel a hon,
S szent ügyéért élni-halni kész,
Álmaidban mind klop a sirból
A sok régen elhunyt hű vitéz,
Es előtted essz areodban állnak
Várva míg a harcra riad,
Dörg az ágyu már parancsszavadra,
Szél feszíti lobogódat.

Es vezérled a csaták folyását —
Hol veszély van: megjelen sz legott;
Jársz merészen s istergő golyók közt:
A viharok istene megy ott! . . .
Es veled jár mindenütt: agg bátyád:
Hiv Petróczy, e kemény öreg,
Büszkesége, szemefénye vagy te,
Jobban megvéd, mint egy hadsereg!

Álmaidban Dévénytől Brassóig
Lengetheted lobogódat,
Ugy mint élve, egykoron . . . emlékszel?
Háh! — az ellen mint reszket, szalad! —
Álmaidban győzelmes vagy ismét,
S szabad a hon, a magyar hona! —
Munkácsón nagy mennyekző; tiéd a
Legdicsőbb hőly: Zrínyi Ilona!

— Álmodozál óh dicső vezér, így
Ujra mindazt általélheted,
A mi csak dicső volt életedben,
S elfelejtéd a bus éveket.

Álmadozzál, ébredést nem vágyva —
Hogy megnézzed: áll-e még a hon?
Álmodjál csak . . . óh mert a mit látnál,
Sirnod, sirnod kellene azon!

Fejdedem, pihenj békén porodban,
Jobb aludnod lenn a föld alatt!
Mig sírodra köny perog: ne ébredj,
Addig álmodd ó csatáidat!
De ha egykor hazavadon dicsének
Harsogásit véled hallani,
Es sírodnak dült márványa mozdul:
Szünjenek meg lelked álmai!

Mert eljő még a szebb kor, midőn majd
Tenházában bizton nyughatol,
S Ázsiába hamvad visszahozni
Hiv utódok serge vándorol;
Akkor ébredj s lásd, hogy nagy nevedre
Honodnak hány koszoruja van! . . .
— Álmodozál Márvány-tenger mellett,
Bus cyprusfák csendes árnyiban!

Thaly Kálmán.

Gáthy Irma.

— Irta: Vidovich Ernő. —

Napok jöttek s napok mentek. Az emlékezetes fogadás óta egy hónap telt el s a négy tízt csendbenült naponta a közös asztalnál. — Valamelyik sokszor izgatottan emelte fel a fejét mintha szólani akarna, de elhallgatott. A többi ilyenkor lesüti a szemét s sokáig nem mertek egymásra nézni.

kolásukat ezáltal látná indokolva az illető kerület. Innet van, hogy a központ jelöléseit a vidék számos ízben visszautasítja, sőt — a mint példáit látjuk — itt-ott erőlyesen vissza is veri. Ezen az erőszakosságon változtatni kell. — Nincs az sehol megírva, hogy csak is a központban lélegző urak lehessenek jó képviselők. Sőt azt kell hinnünk, hogy a füllett levegőjü központot jóra való vidéki anyaggal kell felfrissíteni. Önmagát küldje a parlamentbe az ország, ne központba a központot, a mely nem is hasonlít mindezen az ősi- és eredeti Magyarországhoz

parcellázás.

— június 26.

Amióta a parcellázás ugyszólván mindennapos üzleti ággá fejlődött, folytonosan felmerülnek a panaszok ennek káros következményei ellen.

Tény, hogy rohamosan fejlődött minden törvényes korlát nélkül ezen — a közgazdasági kultusz álcája alá rejlett — művelet. In ultima analysi pedig ez lényegében nem egyéb, mint a parcellázó hirtelen s minden fáradság nélküli gyors gazdagodása, az elég drága hitelt nyújtó bank gyarapodása: a földetvásárló rovására.

Ha kutatjuk a parcellázás okát, beigazolván látjuk azt, hogy az a nagy terjedelmű földbirtok-uradalom rendszerint azért jut parcellázás alá, mivel vagy nem bírja el fennakadás nélkül a rajta levő terhet, vagy nincs kellő gazdasági felszerelvénye, nincs befektethető tőkéje, több hitelre nem igen tehet szert s mert a bérbeadás sem adna kedvező eredményt. Ezekután a birtoknak szabadkézből való eladását többszörösen felülmuló jövedelemmel s mintegy vagyonszerzéssel járó parcellázás kerül sorra.

Kétségtelen, hogy a parcellázás felületein tekintve, úgy látszik, mintha igazán megadná a könnyebbséget, lehe-

tőséget ahhoz, hogy a kisbirtokos osztály nagyobb anyagi megerőltetés nélkül juthasson földszerzéshez.

Közelről tekintve, azonban éppen ellenkezőleg áll a dolog.

Ugyanis a földet vásárlóknak legtöbbszörre nincs annyi készpénzük, hogy a vételárát egyszerre, egy összegében a parcellázónak megfizethessék. Legfőleg a vételárra foglalót tudnak adni, annak bizonyos százaléka erejéig.

S most felmerül a kérdés, hogy miként fizetik a vételár hátralevő részét? Erre nézve csakhamar rendelkezésre áll egyik, vagy másik uzsorahasznót követelő bank, melynek feltételeit a vevőknek — azon kényszerhelyzetben, hogy a már adott foglalót el ne veszítsék — el kell fogadniuk.

A bank közbejöttével megtörténik a végleges megállapodás s megkötetik az adás-vételi szerződés.

Ebben kikötetik a vételár s annak fizetési feltételei.

Rendes módozatai a következők: A bank minden egyes vevőnek a vételár 50, esetleg 60 százaléka erejéig záloglevélkölcsönt ad telekkönyvi bekebelezés mellett, melynek kamatait félévi részletekben előre kell fizetni. A kamat nagysága 6, 6 és fél, vagy még nagyobb százalék.

Ezen kölcsön készpénzeredménye a parcellázóé lesz; mint vételár-részlet-törlesztés.

Az ezenfelül maradó hátralékos vételárra nézve azután az eladó nyílt hitelt ad a vevőnek. Váltót, vagy kötelezvényt vesz tőle. E tartozás 5, vagy 10 év alatt végleg visszafizetendő. Kamatai: 6, vagy 7, vagy ennél is több százalékot tesznek, melyek fél-, vagy negyedévenként előre fizetendők, különbeni peresítés terhe mellett.

Ezen tartozás, járulékaival együtt, szintén bekebelezetik a vett ingat-

lanra. természetesen a bank kölcsönét követő rangsorban.

Igy a vevőnek két kölcsöne van s évenként 4, esetleg több fizetési határnapja. A kettő *minimális tizenkét százalék* évi kamatfizetést igényel, amelyhez az első évben hozzá jó a vételi illeték s egyéb, a vétel körül felmerülő költségek. azután a bank kölcsönkötvényének s bejegyzésének, úgy az eladó hiteltőkjének s járulékaiknak bejegyzési illetékei.

Óriási megterhelések ezek s ha figyelembe vesszük még azt, hogy a birtokbalépés után a birtok után járó adók s egyéb közterhek is a föld vevőjét terhelik: úgy *teljesen lehetetlen, hogy a föld, mely ennyi megterheléssel jut a kisgazda tulajdonába, ha állandóan még oly jó termést adna is — képes lenne egy többtagu családnak existenciáját biztosítani.*

Ennyi megszorítás mellett szó sincs arról, hogy a kamatfizetés mellett még törlesztés is teljesíthető.

Méltán elmondhatjuk, hogy ilyen helyzetben az a kisgazda egyenesen a parcellázónak keres, az ő részére fárad, neki s a banknak adja utolsó garasát, ha ment akar lenni birtokának elárverezésétől.

Hol van itt hát a gyarapodásnak még a lehetősége is?

Sokan úgy érvelnek a parcellázás mellett, hogy az a kisgazda igenis elbírná, sőt hamar kifizeti a vétel folytán ilyen elvállalt terheket, mert a maga és családtagjai által végzett munkával nagyon intenzív földművelést s bámulatos megtakarítást produkál.

Ez az érv nagyon is egyoldalú. Megdönti a valóság s egyenesen rácsúfol a kisgazda érdekköréből felmerülő sok panasz, amit illetékes helyeken egyaránt el nem ismernek.

Égető szükségünk van e téren údvös reformokra, hathatós, gyors in-

Különösen Wyllandt változott meg. — Komor, szóvalan leti, ha kérdezték halk, alázatos hangon válaszolt. Nem mulatott soha úgy hogy a hó végén az öreg gróf kétségbeesett levelet intézett Bakóhoz: mi van a fiával, aki egy hónap óta a szokásos sürgöny váltásokat is abbahagyta. A változás okát nem tudta senki, még Kapornay sem.

Vége egy nap Donner kiejtette a retanetes szót:

— Fiúk, mi lesz már a fogadással?

Hosszas fészkelődés és köhintés után Kapornay válaszolt neki.

— Kerestél leányt barátom s találtál?

— Igen, találtam.

— Hogy hívják?

— Gáthy Irma.

Rövid ideig a légy zümmögését is meg lehetett hallani, oly csend támadt. Gáthy Irma a dusszandag dombóvári földesur eánya volt, az apja fennhangon hirdette, hogy a leányt csak grófnak adja. Pedig hejh de sokszor megdobbant a huszárok szive, mikor a Gáthy kastély előtt lovagoltak s Irma kinézett az ablakon. — Az a hollófekete haj, fekete szem megbabonázta mindet, közeledni azonban nem mertek, mert a leány hideg volt, mint a jég.

Ujra Kapornay szólalt meg:

— Beleegyeztek?

Nem felelt seuki, a mire Kapornay a sapkájába dobta a névjegyét s ugyanazt tette a többi.

Odaintették a pikkolót s az kihuzott egyet.

Ha nem lett volna mindegyik a maga

izgatottságával elfoglalva, bizonyára észrevették volna azt a halálos ijedséget, a mely a Wyllandt arcán látszott. S talán nem tudott volna jobban örülni annak sem, ha az öreg gróf kifizetné az összes adósságait, mint mikor a pikkoló kellő ünnepélyességgel olvasta a névjegyéről a ráírt nevet:

— Lovag Donner László.

Donner főnyesen mosolygott s csak ennyit szólt:

— Magam is így gondoltam.

Az indítványozásnak azonban volt háttér is, a mit Donner merő diszkrétóából elhallgatott.

Még a télen történt egy mulatságon, hogy Donner éjjel körül leült egy oszlop mögé a terem legelrejtettebb zugában. — Nagyon ki volt fáradva s pihenni akart. Nem sokára ismerős hangok ütötték meg a fülét, Gáthy Irma beszélt az oszlop másik oldalán egy fiatal jogással.

— Hagyjon békét — szólt a leány. — Hát nem érzi mennyire gyerek maga hozzám.

— Irma — könyörgött a fiu — hiszen szeretett.

— Szerettem a mig gyermek voltam én is. Csak nem kívánja, hogy várjak magára, mikor éppen olyan idős, mint én.

A fiu itt olyan tette szánta magát, a mit a helyében más is megtett volna, megakarta csókolni Irmát. A leány megmenekült előle s félig sirva mondá:

— Most már pusztuljon. Nem akarom többé ismerni. — Visszaveszem a soupeécsárdás-t.

Avval elment mind a kettő. Donner is

felállott, megigazította az atilláját s visszatért a bálterembe. Az első leány, a kit meglátott, Gáthy Irma volt.

Elkérte tőle a soupeé csárdás-t s megkapta.

S táncoltak fiatalos kedvteléssel. Egyik sem vette észre, hogy a cigány mellett folyton öket nézi egy összetört szívű gyerek. — Voltaképen nem is gondoltak reá, Donnernek egyszer jutott eszébe a fiu s akkor is huszáros nemörödséggel rázta ki a fejéből a gondolatot.

S az Irma emléke mindig foglalkoztatta Donner, úgy hogy mikor a sors is neki kedvezett, meg volt győződve, hogy a leány a felesége lesz.

S egy tavaszi majálison Irma egy önfeléd pillanatban odahajította a fejét a Donner vállára.

Donner nagyon boldog volt, azt hitte, hogy a menyországot szerezte meg.

Hosszas elkeseredett küzdelem után meghajította fejét az öreg Gáthy is, beleegyezett, hogy a veje nem gróf, csupán egy szerény lovag legyen.

Mikor Donner társai elé tette az eljegyzési kártyáját, mély csend támadt. Bálványos felsőhajtott, Kopornay mosolyogni próbált, de nem tudott, a Wyllandt arcán az irigység félreismerheteilen jele látszott, a melynek okát a jövő lesz hivatta megfojtani.

Vége Kopornay szólalt meg s szigoruhán on ennyit mondott:

— Egy.

tézkedésekre, melyek nemzetünk munkás, földművelő népének maradandó jólétet, boldogulást biztosítanak.

A. S. Zs.

Politikai hírek.

= Visszautasított petíció. A királyi Kuria első választási tanácsa ma vette tárgyalás alá azt a petíciót, amelyet a kisebbségben maradt Magyar párt nyújtott be Nagy Dezső, a főváros VIII. kerületében megválasztott képviselő mandátuma ellen. A Kuria a petíciót alaki hiányok miatt visszautasította.

= A fiumei kormányzó. Gróf Nákó Kálmánt, Fiume kormányzóját, ma ott nagy ünnepélyességgel fogadták. Beszédében Fiume autonómiájának szem előtt tartását és a kikötőjének nagy méretekben való fejlesztését hangsúlyozta.

Politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, június 26.

Bécsben csak tegnap kezdődtek meg a delegációk magyar részének plenáris ülései, s tekintettel arra a nagyszabású vitára, amelyre a tárgyalások megindultak, nem hisszük, hogy a bizottság a jövő hét dereka előtt elkészül azzal a jelentékeny anyag-halmazzal, amelynek elintézése feladatát képezi.

(Harcias készülődések.)

A jövő hét közepe tájáig tehát ismét ott lüktet minden politikai élet az osztrák császárságban. Itt Budapesten meglehetősen kihaltak a pártklubok s a politikusok egyéb találkozó helyein is csak egy-két képviselő mutatkozik. Jobbára a kerületekben van lent mindenki. Teljesen dermedtek azonban még sem mondható a főváros politikai élete sem. Itt is erjednek, készülnek események, amelyek majd a parlament megnyitó üléseit lesznek hivatva irányítani. Így például Lengyel Zoltán, már a képviselőház legelső ülésének egyikén indítványt szándékozik a Ház elé terjeszteni, amely kimondja, hogy a Fejérváry kormány által kötött összes szerződés, nevezetesen a dohány, a sójövődék, a vasuti üzem, a revalidált, erdők és bányák hasznabérlet, valamint a kivándorlás és az állami igazgatók körébe eső egyéb ügyletekre vonatkozó összes iratok a Ház elé terjesztessenek. Ennek az indítványnak pedig az a magyarázata, hogy a Fejérváry kormány annak idején, amikor egy budapesti pénzcsoporttal az emlékezetes százmilliósfüggőkölesön felvétele dolgában tárgyalta, ennek az üzletnek ellenértékéért állítólag lekötötte volna a dohányjövődék monopóliumának bérletét az illető szakcsoport számára. Utóbb félhivatalosan megcáfolták ugyan, ezt a híresztelést, de a politikusok körében még mindig az a föltevés tartja magát, hogy az üzlet tényleg megkötött. Már most, ha a Ház Lengyel Zoltán javaslatát elfogadja és a föltevés az előterjesztett iratokból csakugyan valóban bizonyul, akkor ez a körülmény erősen befolyásolni fogja a Fejérváry kormány vádálthelyezéséről szóló indítványok elintézését is. Még pedig nem a Fejérváryék javára . . . !

(Saletta Bécsben.)

Bizonyos, hogy mérvadó helyeken hamarosan belátták a hibákat, amelyek erős tápot adtak a Goluchovszky ellen megindult

támadásoknak, és siettek a korrigálással. Hamarosan Bécsbe vitték Salettát az olasz vezérkar főnökét, hogy helyre üssék a Goluchovszky külpolitikáján esett csorbákat. Saletta látogatásáról hivatalosan csak azt hirdetik ugyan, hogy minden politikai jelentőség nélküli vendégeskedés, de a mód, amelylyel az olasz katonát az udvar kitünteti, ellene mond ennek a félhivatalos és hivatalos minősítésnek. Egyébként pedig, hogy mégis csak Goluchovszky segítségére hozták Bécsbe az olasz generálist, kitűnik majd abból a ma vagy holnap megjelenő hivatalos nyilatkozatból, amelyben illetékes helyről fogják az olasz-magyar-osztrák fegyverbarátság bensőségét dokumentálni. Kérdés, hogy nem szentelt viz lesz-e már ez a nyilatkozat a Goluchovszky állásának, amely tudvalevőleg se nem árt, — de nem is használ.

(A képviselőház ülése.)

A képviselőház jövő esütörtökön ülést tart. Ez ülésen terjeszti elő Balagi Aladár a felirati javaslatot.

A külügyek birálata.

— Távirati tudósítás. —

Bécs, június 26.

A magyar delegáció külügyi bizottsága nagyérdekű ülést tartott. A külügyi költségvetést tárgyalták, amely alkalommal kivált Holló Lajos és Rakovszky István intéztek erős támadásokat Goluchovszky gróf közös külügyminiszter ellen.

Elnökölt gróf Zichy Tivadar.

Holló Lajos élesen bírálja monarchiánknak Németországgal való szövetségét. Azt hangoztatja, hogy Németország a szövetségben csupán a saját érdekeit tartja szem előtt. Azt indítványozza, hogy **a delegáció ne vegye tudomául a külügyminiszternek a címerkérdésben adott válaszát.**

Ezután **Wekerle** miniszterelnök szólalt fel. Kijelenti, hogy a külügyi politika sarkalatos elveivel szemben a bizottságban nézeteltérés nincsen. A hármasszövetséghez mindenki ragaszkodik. **Külpolitikánkból kivan zárva a területi terjeszkedés.** Törekvésünk a statusquo fentartása. Kijelenti, hogy a kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy a magyar nyelvnek egyenjogúsága elvileg elismertessék, gyakorlati keresztülvitele azonban nem valószínű meg azonnali. A címerkérdésben ki kell kérni ő Felsége hozzájárulását.

Ezután nagy érdeklődés közt szólt fel **Rakovszky István.** Kijelenti, hogy a magyar delegációnak Goluchovszky gróffal szemben a legridegebb ellenzéki álláspontra kell helyezkednie.

KÖZIGAZGATÁS.

A jog és pénzügyi bizottság ülése.

(A villamos telep épületei. — Boeckay-szobor.)

— Saját tudósítónktól. —

— június 26.

Megint előbbrehaladt egy küllővel a városi közigazgatási gépezetének kereke. A jog és pénzügyi bizottság ülést tartott, amelyen javaslattal látták el a villamos telep épületeire vonatkozó aktaeszmét és határoz-

tak abban a tekintetben, hogy még ebben az évben Boeckay-szobrot leplezzenek le Debrecen valamelyik terén.

A vita mindkét ügynél szép időt vett igénybe. A dícsőség oroszlanrésze ezért **Juhász Ignác** bizottsági tagot illeti, aki szórásalhasogatásra emlékeztető felszólalásaival világosságot derített ott is, ahol egyáltalán nem volt — sötétség.

Bizonyos tendenciával az elmúlt korszakokkal szemben említjük fel azt, hogy a bizottság ülésén mindvégig jelen volt programjához hiven **Weszprémy Zoltán** főispán.

A vitát nagy érdeklődéssel hallgatta és ezáltal előzőleg képet nyert magának a felmerült ügyekről. Természetes, hogy ezzel elnöki tiszte a közgyűlésen jelentékenyen meg lesz könnyítve.

Tudósításunk így számol be az ülésről:

Elnök: Vecsey Imre.

Jegyző: Varga Károly.

Jelen voltak: **Weszprémy Zoltán** főispán, **Nagy Sándor**, dr. **Sz. Szabó József**, dr. **Bacsó Dezső**, ifj. **Schwarz Vilmos**, **Körner Adolf**, dr. **Magoss György**, **Oláh Károly** Debreceni Jenő, **Juhász Ignác**, **Roncsik Lajos**, **Acél Géza**, dr. **Tüdös János**, **Kaszanyitzky Andor**.

(A villamos telep építkezései.)

Elnök az ülést megnyitja és első tárgyal a villamos telep építkezésének költségvetését tüzi ki. Ez a tárgy már egyszer foglalkoztatta a bizottságot. Akkor részletesebb felvilágosításokat kértek, amelyeket most a mérnöki hivatal a gázgyári igazgatóval és a világítási bizottsággal egyetértőleg kimerítően megadott és írásban a bizottsági tagok is megkapták.

Debreceni Jenő gázgyári igazgató szóval is megadja a szükséges felvilágosításokat. Eredetileg 140.000 koronára tervezték az építkezési költségvetést. Időközben azonban ez az összeg kevésnek bizonyult s most az építkezési költségvetés 290.000 koronára rug. Ebben csatornázási, kisajátítási és egyéb címeken is foglaltatnak nagyobb összegek.

A bizottságot a megadott felvilágosítások teljesen megnyugtatták és ennek alapján javasolja a közgyűlésnek, hogy a 140.000 koronán felüli összeget engedélyezze az építkezéshez, azzal a kikötéssel, hogy a tervek mindennemű változtatása a közgyűlés elé tartozik.

(A Boeckay szobor.)

Oláh Károly kulturtanácsos már hosszabb idő óta munkálkodik azon, hogy **Boeckay István** budapesti szobrának mását Debrecenben felállítani lehessen. Miután sem a szobor tulajdonosnak, sem a fővárosnak nem volt semmi ellenvetése a szobor másának Debrecenben való elhelyezése ellen, a dolog teljesen időszerű lett és megérett a kivételre. **Hirmann Ferenc** szobortulajdonos 7000 koronát kér talapzat nélkül a szoborért. A talapzat 3000 koronába kerülne. **Oláh** kulturtanácsosnak ennél fogva az az indítványa, hogy a város 2000—2000 korona támogatásért keresse meg a két református egyházat, 6000 koronát pedig a maga részéről vegyen fel a jövő évi költségvetésbe. **Roncsik Lajos** főszámvevő javaslata ezzel szemben sokkal realisabb. Miután több terület lelkesen felkarolta a debreceni Boeckay szobor eszméjét, sokkal helyesebb volna, ha bevárná a város a társadalom adakozását s csak a hiányzó összeget pótolná.

Oláh Károly részletesen indokolja indítványát. Bejelenti, hogy a tiszántúli egyházkerület 1500 koronát, a debreceni ref. egyház 1000 koronát a Csokonai-kör 500 koronát, kultúregyletek és más körök összesen 1000 koronát szavaztak meg s ilyenformán 4000 korona áll már a cél rendelkezésére. Indítványa tehát most is az, hogy a város 6000 koronát szavazzon meg hozzájárulásként.

Juhász Ignác nagyon szépnek találja az eszmét és feltétlenül ki kívánja mondani. Ellenben

nem tartaná helyesnek a város pénzügyei szempontjából, ha a társadalmi adakozás most beszüntetnék. Szükségesnek tartana erre nézve valami ekzspedienst.

Dr. Baesó Dezső hozzászólása után a bizottság Roncsik Lajos főszámvevő javaslatát ajánlja a közgyűlésnek elfogadásra. — Ezeakivül megalakítandónak tartja rövidesen az adományozó testületek bevonásával a szorbizottságot.

Ezután az ülést 5 percre felfüggesztették s miután Varga Károly jegyzőnek el kellett távoznia, az előadói tisztet az elnök vette át. Néhány apróbb ügy letárgyalása után az ülés 5 és fél órakor véget ért.

Egyház és iskola.

Beiratkozások a polgári fuiskolába. f. évi június hó 30. és július hó három első napján délelőtt 9—12 és délután 3—5 óra között történnek. A kereskedelmi tanintézet polgári iskolai tagozatának jelenlegi tanulói a legutóbb nyert bizonyítványt, újonnan beiratkozók pedig az utolsó iskolai bizonyítványon kívül még a születési, keresztlevelel és újraoltási bizonyítványokat tartoznak bemutatni. Tandíj fejében egyelőre öt korona beiratási és 15 korona első negyedévi tandíj, vagyis 20 korona fizetendő. Az igazgatóság.

Iskolai ünnepély. Az izr. leány iskola igen sikerült iskolai ünnepélyt rendezett, melynek sikere Kuthi Zsigmondné ur-asszonyt és Lusztig Szeréna urleányt, az ünnepély rendezőit illeti. Bányasi Lili, Bernát Juliska, Herczfelder Julia szépen szavaltak, remek volt két zongorakettős, melyet Kenyeres Margit és Füredy Lili, Bodnár Emmi és Weisz Ilonka adtak elő. Két szindarab is volt a műsoron, melyben Bodnár Emmy, Fenyes Szerén, Kenyeres Margit, Reichmann Edith, Fischer Bella, Herczfelder Julia, Moskovits Margit, Kohn Irma, Barta Juliska, Lichtmann Anna, Weisz Ilona, Rosenberg Malvin, Füredi Margit, Klein Vilma, Békéssi Anna, Ernst Mártha, Fodor Elza, Lusztig Erzi, Polgár Kató, Kure Vilma, Kure Klára, Stern Sára, Rózsa Margit szerepeltek. Az előadást szép közönség nézte végig.

Két öngyilkosság.

Eletunt csizmadia. — Kutba ugrott csavargó.

(Saját tudósítónktól.)

— június 26.

Mintegy két három hét óta szünetelnek Debrecenben az öngyilkosságok. Egész télen, tavaszon át szinte rakásra öldösték magukat a szomorú sorsra jutott halandók. Alig volt nap, hogy öngyilkosság ne történt volna. Most utóbb azonban megcsappant a halál önkénteseinek száma. Nyár van. — Ilyenkor kevesebb az elkeseredett ember. A verőfény gyógyító hatással van az elkényszeredett lelkekre, beteges kedélyekre. Nehezebben szánják magukat a sors kiszemeltjei a végzetes elhatározásra és gyérebbe jelentkezik az életuntság. Szóval nyáron szebb is, jobb is, türhetőbb is az élet, bárha rácsafol is erre az a körülmény, hogy ma mégis csak öngyilkosságról kell beszámolnunk. A késő esti órákban ugyanis gyors egymásutánban két tragédiát is jelentett a rendőrségi telefon. Az Eötvös utca 60. szám alatt felakasztotta magát egy elkényszeredett csizmadia, a Vigkedvü Mihály utcán pedig a kutba ugrott egy magával meghasonlott szegény csavargó.

Felakasztotta magát.

Mindkét eset este 10 óra tájban történt. Elsőnek az Eötvös utcai érkezett be. Az öngyilkost Kiss Sándornak hívják. Fiatal 22 éves legényember, jómódu, tekintélyes iparos, saját háza, műhelye, még nőtlen volt. Özvegy édesanyjával és testvérével lakott Jólétben, szinte gondtalan életben volt része. Nem sejthetik, hogy mi vitte végzetes tettének elkövetésére.

Ma délután hozzátartozói távollétében egyedül volt otthon. Édesanyja és testvére temetésre mentek, csak késő este tértek haza, a mikor zárva találták a házat. A fiatalember sehohsem mutatkozott. Feltörték az ajtókat és a kamarában ráakadtak a gerendára felakasztva, holtan.

Nyomban értesítették a rendőrséget, honnan Budaházy Jenő közigazgatási gyakornok ügyeletes rendőrtisztviselő csakhamar megjelent a helyszínén, dr. Balkányi Ede kerületi orvossal, aki megvizsgálva a holttestet, konstataálta, hogy a szerencsétlen körülbelül másfél óra előtt hajította végre az öngyilkosságot és beszállította a hullát a kózkórházba.

Kutba ugrott.

A Vigkedvü Mihály utcai öngyilkos egy szerencsétlen, agról szakadt, világba kitesztott szegénylegény, akinek csak nyomoruság volt az élet és megváltás a halál. Konrad Gusztó a neve. Ismert alakja volt a rendőrségnek. Ugynevezett konyhás, csaknem állandó lakója volt a bűnügyi osztálynak. Nem is zárták le. Szabadon járt-kelt ki és be. Elküldhették bárhová bátran, visszatért, nem szökött meg.

Mindössze egy hete lehet, hogy legutóbb kiszabadult a szerencsétlen. Azóta, — mint rendszeren — foglalkozás nélkül csavargott a városban, szenvedte kálváriáját, tengődve a nyomoruságban. Itt-ott valamely szolgálatért odalökött pár garasból, apróbb lopásokból élésködve.

A szegény, szánalomraméltó alak meghasonlott önmagával, megcsömörlött, megundorodott, nyomoruságos züllött életétől. A délután folyamán Ács Imre Vigkedvü Mihály utca 57. szám alatti lakosnak végzett valamely munkát, aki este kifizette neki néhány garasnyi járandóságát. A házbelleknek feltűnt, hogy nagyon bunak eresztette fejét. Aztán meg, bár kifizették, csak nem akart eltávoznia, hanem tovább ott ödöngött az udvaron. Kérdezték is, hogy mi baja, de csak hallgatott az árva. Nem sokat törődtek vele figyelembe se vették. Később egyszerre eltűnt, de úgy hét óra tájban visszatért, — az udvaron senkisémet tartózkodott az egyik lakónak két kis gyermekén, Pozsár Kornél és Gyulán kívül, akik csendesen játszadoztak — egyenesen hátraszaladt a kerítés mellett levő kuthoz és belevetette magát. A két kis gyermek, akik szemtanui voltak a tettnek, nyomban fellármázta a házat, de az előrohant házbellek nem tudták kimenteni. Hasztalan vizsgálták lámpafény mellett a kutat, a víz egyszer sem vetette fel a szerencsétlent. Rendőrt hívtak, telefonon értesítették a központot, honnan Pósalaky ügyeletes polgári biztos ment ki a helyszínére, akinek intézkedésére a tűzoltóság néhány embere mentőeszközökkel kiemelte a kutból a már élettelen hullát és beszállították a kózkórházba, ahol fel fogják boncolni.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— június 26.

Hej, a sáska
Ex-lex állat,
Ugy örül, ha
Bajt csinálhat.

Debrecenből
Kipusztítják,
Hortobágyot
Elborítják.

Sáska mindig
Jut hazánknak:
Politika
S gazdaságnak!

— **Regénycsarnok.** Ily című rovatumunkban ma „Neró“ című, hosszabb elbeszélés közlését kezdjük el. A nagyérdékű novella szerzője egyik legkiválóbb elbeszélő írónk, *Kövér Ilma*.

— **Adófizetés postatakarékpénztár utján.** Régi terv, hogy adófizetést posta takarékpénztár utján is lehessen teljesíteni. Hir szerint ezt a tervet most a lomtárból előszedi a pénzügyminiszterium amennyiben komolyan szándékozik annak megvalósítására, amire vonatkozólag Halász Sándor, a postatakarékpénztár igazgatója javaslatot készített. A kivitel elég könnyűnek látszik s nemcsak az adófizetőknek volna nagy előnyel, hanem az adóhivatalokra nézve is elég könnyebbséggel járna. A terv szerint a sokt elismervény lapja nyugtául szolgálhat az adófizetőknek, míg a befizetési lap az illetékes adóhivatalhoz kerülne, mely aztán a szükséges könyvelést elvégzi. Hogy e reformot mikor valósítják meg, arra választ nem lehet adni, mert a kérdés egyelőre tanulmány tárgya a minisztériumban.

— A Debrecen-nagyvárad vasut.

Régóta vajudó kérdés, sőt már valósággal tengeri kigyó. Pedig a tény az, hogy villamos üzemmel sokat lenditene Debrecen kereskedelmén, iparán, sőt a város fejlődését is jelentékenyen előmozdítaná. A baj azonban onnét származik, a hol közös forrása van minden bajnak Magyarországon, a vállalkozási kedv hiányából. Ha jól emlékezünk, 10 év előtt keletkezett az az áramlat, amely Debrecen és Nagyvárad között közvetlen vasuti kapcsolatot óhajtott létesíteni. Akkor több vállalkozó kért és kapott is koncessziót a kereskedelemügyi minisztertől. A sajtó ütötte a vállalkozók javára a dobót, de megkezdődött a politikai konsternáció s sok minden életrevaló eszmével együtt ez is lomtárba került. Azóta aztán időnként felbukkan és kísért, de a megvalósulás felé egyetlen lépéssel sem közeledik.

Ma is felbukkant. Egyik többszörösen meghosszabbított koncesszió-tulajdonos, *Török Emil* azt kérte a várostól, hogy a vasut létesítéséhez járuljon hozzá 300.000 koronával. A kérvény a jog- és pénzügyi bizottság elé került, amely rövid vita után „elvileg“ nem zárkózott el a kérelem teljesítésének javaslatától, de „kitérően“ egyelőre csak annyit válaszolt, hogy tervek hiányában nem lehet foglalkozni a kérelemmel.

Igaz van a bizottságnak. — De végső fokozat a vállalkozónak van igazsága, mert ő most kérvényével csak abban az irányban puhatólózott, hogy a város részéről számíthat-e támogatásra. Eennélfogva a bizottság akkor járt volna el helyesen és célszerűen, ha azt mondta volna, hogy — igen — kötélnék állunk, de elő namaro an azokkal a

tervekkel, mert látatlanba csak a bolond csinál valamit.

Sokat beszélünk általánosságban iparfejlesztésről, kereskedelemről és más egyéb olyan dolgról, amivel a nemzetet erősíteni lehetne. De ha pozitív terv kerül elő, a válasz kitérő és olyan, amely az életrevaló eszmét legalább egy évtizedre ismét pihenőre kergeti.

Egyébként a Debrecen-Nagyvárad-i vassal kapcsolatosan sokat beszéltek a bizottsági tagok a nagylétei vonalnak székhely-hidig való meghosszabbításáról is. Általánosan elismerték, hogy ez Debrecennek valóban életrevalósága; De végeredményben ott állunk, hogy határozott indítvány vagy egyéb forma nem tartja felszinen a kérdést. Miért? Mert a szó elroppen és nem követel tettet, ellenben az írás munkára kényszerítne egyes köröket és ezzel — Pató Pál szisztémája szerint — oh, ráérünk még!

Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy a különféle városi bizottságok mivel akarják Debrecen-t a tiszántúli gócpontjává avatni, ha minden életrevaló dolognál megelőgesznek a pusztát — beszélgetéssel?

— **Meghívás.** Hajdúvármegye fűg. és 48-as elvű bizottsági tagjait felkértem, hogy a f. évi július hó 1-ső napján, vasárnap reggeli 8 órakor Debrecenben az angol királynő földszinti éttermében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Tárgyak: 1. Az alispán választás ügyében kiküldendő végrehajtó bizottság megalakítása s ezzel kapcsolatos intézkedések megtétele. 2. A vármegyei fűg. és 48-as párt megalakítását előkészítő bizottság kijelölése. Minthogy bizottsági tagtársaim közül az aratási és mezői munkák beálltával többen akadályozva lehetnek a megjelenésben, célszerűnek mutatkozik, hogy községenként és városoként megfelelő számú kiküldöttről sziveskedjenek gondoskodni. Hazafias tisztelettel *Hajduhadház*, 1906. június hó 24-én **Weszprémy István**, várm. biz. tag.

— **Méltányosságot az adókiivetésben.** Több oldalról felmerült panasz következtében Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter utasította a budapesti adókiivetési bizottságoknál az adófelügyelő-ségi tisztviselőket, hogy a harmadosztályú kereseti adóra vonatkozó javaslatai megtételénél a kereseti viszonyok alakulására állandóan figyelemmel legyenek és emelést csakis teljesen megokolt esetben hozzanak javaslatba. Az adófelügyelő pedig utasított, hogy a bizottsági előadók működését kísérje figyelemmel és gondoskodjék arról, hogy a miniszter intencióit teljes mértékben végrehajtsák. Fel-tűnő, hogy ez az utasítás csak a fővárosi adófelügyelőket védi és a vidéket semmi oldalon nem részesíti. Pedig a debreceni adófelügyelőkre is égetően üdvös lenne, ha a harmadosztályú kereseti adók kiivetésénél jobban figyelnék az adózó kereseti viszonyának változásait. Reméljük, hogy városunkra is kifoghatni a méltányos adókiivetést szorgalmazó utasítás.

— **A sáskaveszedelem.** Minthogy a hortobágyi óriási sáskafertőzést nem sikerült június 23-ig teljesen kiirtani, a sáska egy része már azon és a következő napon Hortobágyról leginkább nyugatra, tehát Heves- és Jász-Nagykun-Szolnokvármegyék felé szállott. A sáskák részben az érő gabonát és a takarmányföldet lepik el, részben a még tiszta és füves legelőre szállnak. Miután a vetést meglepő sáskák még nagy kárt tehetnek, a földművelésügyi miniszter ez uton is felhívja a fenyegetett köz-

ségeket, hogy a meglepett és már vágható vetést haladéktalanul vágassák le és takarítsák el. Ha ez lehetetlen, a szokásos védekezési módokat alkalmazzák.

— **A pásti-köz szabályozása.** Az izraelita hitközség a József kir. herceg-utca és Pásti-köz sarkán levő telkén építtetni szeretne. De miután tudomása van róla, hogy a pásti-köz szabályozása is tervbe van véve, — azzal az ajánlattal fordul a városhoz, hogy a szabályozáshoz szükséges telekrészt négyyszögölenként 72 koronával sajátítsa ki; egyúttal igazolja, hogy ennyibe került annak idején egy négyyszögöl magának a hitközségnek is. A jog és pénzügybizottság ma délután hosszas vita után abban állapodott meg, hogy négyyszögölenként 50 koronát ajánl fel a hitközségnek. — A pikantériához tartozik, hogy Juhász Ignác bizottsági tag a Pásti köz szabályozását — ő tudja, milyen okból — egészen feleslegesnek tartotta.

— **Nevelőséget keres a szünidőre vidéken, vagy fürdőhelyen egy szegény sorsu intelligens tanárjelölt, aki a zene és nyelv tanításban, különösen pedig a matematika és fizikában jártassággal és gyakorlattal bír.** Előkészít pót és felvételi vizsgálatra is. Cim: Berger Ignác, Csokonay-utca 37 sz. Debrecen.

— **Rejtélyes talált hulla.** Kecskemétről írják: A város közelében fekvő nyíri erdőben a múlt éjjel férfiullát találtak. A holttestről nem tudták bizonyosan megállapítani, hogy gyilkosság vagy öngyilkosság esete forog-e fenn. A hulla a hemlokáa és a koponya hátsó részén lőtt seb van, azonkívül a hátsó koponya törött. A holttest, de különösen a fej oszlásnak indult. A holttest mellett fegyver nem volt, csak két revolver-töltény. A rendőrség erőlesen nyomoz.

— **Vattay Gábor halála.** A M. Á. V. széppremenyű ifju tisztviselőjének hamvai fölött az elhunyt hivatalbeli főnöke, Mate-siczky Hugó a következő megható bucsu-szavakat mondotta: Tisztelt gyászoló közönség! Kedves Kartársak! Dr. Vattay Gábor magyar királyi államvasuti fogalmazó meghalt. — A lélekharang egy tetterős ifju életet sirat, egy nagy pályát ígérő jövőt temet. Utolsó utadra kísértünk el szeretett kartársunk, hogy itt a nyitott sírnál még egyszer elbucszunk tőled. Könyvelt szemekkel, mély bánattól elszorult szívvvel álljuk körül koporsódat s igaz kartársi szeretetből fakadó fájdalommal bucsuzunk a nyitott sírnál tőled. Az élet harcára, a haza szolgálatára, a közgazdaság előmozdítására nagy buzgósággal készültél s ahogyan megszerezted a jogtudori címet és jogokat alighogy munkatársnak közzénk álltál, máris kidőltél. „Nagyon fáradt vagyok” ez volt utolsó szavad. Pihenjél békével Vattay Gábor — Isten veled! Eddig a beszéd. A szemekbe könnyek löpődtek a bucsuzásnak ünnepélyes aktusa alatt. Azután hullottak a göröngyök, emelkedék a halom és arra reáborultak a koszorúk, fájdalmas ellenmondás gyanánt annak a sírjára, a kinek életében csak tövisekben volt része.

— **Nádudvari sáskaveszedelem.** A hortobágyi sáskaveszedelemből kifolyólag említettük a napokban, hogy már a Hortobágyal szomszédos nádudvari határt is ellepték a sáskák. Az alispánhelyettes intézkedésére a sáskairást vezető Jablonovszky Kálmán miniszteri műszaki tisztviselő kiutazott Nádudvarra, hogy ott helyszíni szemlét tartson. Jablonovszky Kálmán ma távirati uton értesítette az alispánhelyestest, hogy a sáskaveszedelem már Nádudvar és környékén is olyan nagymérvű, hogy a segítség elkesétt. Az irtáshoz most hozzákezdeni idejét mülta, — mert a sáskák a területen már nagyrészt szárnyra keltek.

— **Szülők figyelmébe.** Egy most érettségiző szolid fiatal ember, aki a tanításban több évi nagy tapasztalattal és előnyös módszerrel rendelkezik, július 1-től kezdve magán, javító és pótvizsgálatokra előkészítés végett középiskolai tanulókat keres, valamint középiskolába készülő gyermekek bármily irányú tanítását és előkészítését is elvállalja. Ugyazintén irodai munkálatokra is ajánlkozik. Ez irányú megkeresések e lap szerkesztőségébe küldendők, ahol bővebb felvilágosítással is szolgálnak.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, a kik felejtethetetlen Viola leányom elvesztése fölött érzett mély fájdalom némi enyhítéséhez szíves részvételük nyilvánításával járulnak, ez uton fogadják hálás köszönetemet. Özv. Dr. Dusóczky Pálné.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő ki-rakatban.

x **Magyar ember nem használ mást. csak a híres Hajdusági pedrót**, mert a legjobb bajusznövesztő és ápolószer az összes bajuszpedrő készítmények között. Hatása gyors és biztos! Postán 3 doboz 2 korona 15 fillérért utánvétellel bármintve küld a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerész. Debrecen, Kossuth utca.

x **Egy óriási bálna hal** minden esontrésztét sikerült megszerezni, úgy, hogy most a női mellfűzők készítéséhez a legkifűzőbb halcsont anyaggal rendelkezem. Tekintettel a nagy mennyiségre, abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy minden elfogadható árban és vezetésem alatt készíttetek eredeti párisi és angol model után bármilyen érzékeny alaknak megfelelő kényelmes mellfűzőt. A tisztelt hölgyközönség ezzel abba az előnyös helyzetbe jut, hogy nem lesz kénytelen más rossz rendszerű és szakértelen nélkül készített fűzőket viselni, a mely esetleg a női szervezetre könnyen káros hatású lehet. Nagy rakárt tartok kész mellfűzőkben 2 koronától feljebb. Javítást a legolcsóbban eszközölk. Szíves bizalmat és pártfogást kér tisztelettel Golstein Karolina, Debrecen, Fő piac, Lamprecht-palota.

x **Javitóvizsgára** előkészítjelesen végzett VII gimnázista. Cim a kiadóhivatalban.

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az *Iziz* hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ara csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszer-tárában, Piac-utcán.

x Az Arany Bika kávéházban minden este oigányzene.

S Z I N H A Z.

* **Debreczeni szerző szindarabja.** *Szathmáry* Zoltán hírlapíró-társunknak *Enyingeri Török Bálint* című pályanyertes drámáját, mely Debreczenben szép siker mellett kerül pénteken e hó 29-én mutatja be Marosvásárheiyen Heves Béla színtársulata. A bemutató előadásra a szerzőt is meghívták, aki részt is vesz a premieren.

* **Zilahy Gyula szerződötésai.** Örvendétesen folytatja Zilahy Gyula társulatának kiegészítését. Eddig, a régi tagokon kívül, *Lónyai Piroska*, táncos szubrett, *Vida Ilonka*, énekesnő, *Szalay Gyula* lyrai tenor szerződötéséről adhattunk hírt, azonkívül, hogy második karmestert, két sugót és új karénekeseket ez énekesnőket szerződötetett. Kolozsvárról *Arkosi* is visszaszerződötött. Most pedig igazán kitűnő akvizíciójáról értesülünk Zilahy Gyulának. Aláírta Debrecenbe szóló szerződötését *Hahnel Aranka*, a

vidék egyik legkiválóbb és ünnepeltebb társulási színésznője, néhány évvel ezelőtt kitüntetett tagja a debreczeni színháznak is. Ezzel ki van egészítve a szintársulat, melynek névsorát e hó 30-án nyújtja be Zilahy a városi színházi bizottsághoz. Itt említjük meg, hogy Hahnel Aranka szerződésére aug. 1-től szól. Valószínű, hogy Szakács Iuska, a kedves ifjú művésznő is tagja lesz a szintársulatnak.

* **Hoschke Rozsnyay.** Jelentettük már hogy a néhai Prielle Kornélia, a nagy nevű agg művésznő izgalmas esetéből ösmert Van der Hoschke (Rozsnyay) Kálmán azt a hírt terjeszti hírlapi uton, hogy őt Zilahy Gyula a debreceni szintársulat igazgatója vendégszerepeltetni fogja, a többi között Debrecenben is. Amin értesülésünk egészen mást jelent. Zilahy Gyula ugyanis jól tudja, hogy Debrecen talaja nem alkalmas az ily természetű gyökérverésekre, azért nem csak hogy szándékában nincs Hoschke-Rozsnyay föllépése, de sőt sajtópórt kész indítani az ily célú híresztelések ellen. Nincs arra szükség, hogy a város színházi bizottsága fogná felvilágosítani a debreceni színház hagyományos rendeltetése felől.

TAVIRATOK.

A király hadiszemlén.

Budapest, június 26. Bécsből jelentik: A bécsi helyőrségnek 6 felsége által leendő részleges szemléje, mely négy napra van tervezve, ma reggel kezdődött. Jelen van Saletta altábornagy olasz vezérkari főnök is. Az uralkodó kevéssel fél 7 óra után érkezett a gyakorlóterre s végül megalégedését fejezte ki a tisztikar előtt.

Miniszterek Frigyes főhercegnél.

Budapest, június 26. Bécsből jelentik: *Wekerle* miniszterelnök és a Bécsben időző miniszterek ma tisztelgettek Frigyes főhercegnél.

Szerencsétlen kivándorlókért.

Budapest, június 26. Washingtonból jelentik: A képviselőház elfogadta a bevándorlási törvényt, mely szerint az oly bevándorlók, kik vallási vagy politikai üldözés elől menekülnek, ezen jogtól vagyontalan-ság vagy betegség miatt el ne tiltathassanak.

A király — a kiegyezésről.

A prágai Bohémia jelentése szerint a király Reichenbergben azt mondta egy német nagyiparosnak, hogy a **kiegyezés még 1917-ig tart, de hogy mi lesz aztán, ő maga sem tudja** és bár aligha fogja ezt az időt megérni, neki ez nagy gondokat okoz.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 26.

Buzakínalat és vételkedv mérsékelt. Szikárd iranyzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba, 20 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek nyugodtabbak. Idő: meleg.

Buza októberre	15 78—80.
Buza áprillásra	16 30—32.
Rozs októberre	13 22—24.
Zab októberre	13 42—44.
Tengeri júliusra	13 84—86.
" augusztusra	13 06—08.
" 1907 májusra	11 38—40.
Repece augusztusra	29 40—60.

Szerkesztői-posta.

Köbörgő. Azt kérde tőlünk, hogy vajon tartozik-e az üzlete ajtajában álló üzletember köszöneti arra sétáló rendes vendégét? Nem tartozik vele, de az illedelem hozza magával oly ismerősünk köszöntését, a kikkel gyakorta találkozunk, sőt a kiknek hasznát vettük. Ha ön a nem köszönést sérelemnek tartja, viszont nem tartozik az illető üzletemberről vásárolni, megrendelést tenni.

B. V. Nekünk csak oly jó értesülésünk volt a mozgalomról, mint lapársainknak. Miután azonban nincs módunkban a kérdéssel úgy írni, a mint azt felfogásunk tartja, az egésznek elhallgatásával tiszteljük meg a sajtószabadságot.

Regénycsarnok.

Neró.

— A „Szabadság” nak írta: Kövér Ilma. —

Csak névrokona volt a vérszomjas zsarnoknak. És nem is Antiumban és nem is 37 esztendővel Kr. e. de Kr. u. a 19 századnak berekesztő éveiben látott napvilágot D... ben, Kovács Dénes körorvos csinos, kis falusi kastélyának hátsó udvarán, a tiszta, jól gondozott kutyáiban.

Mert Neró, a mi Neróink, egy becsületes, szívjósággal teljes vizsla volt. Okos, sárgásbarna szemekkel, uhs, szőke orral, nagy lifegő, csokoradébbarna fülein egy egy tyuktojás nagyságu fehér felttal. — Ugyanilyen színnyalatu öltözetet viselt testének egyébb részein is, és viselte folyton folyvást, betartván azt a takarékos kutyadivatot, egy nem cserél-berél naponta más és más toilletet.

Neró még kölyökkutya volt, körülbelül hat hónapos. Személyes tulajdonságai között főleg a — konfidensségig hajtott — nyájaság tűnt ki.

A mi Nerókat azonban nem Burrhus, rem Seneca-féle jeleset vitték be a tudományok labirintusába csak Kovács Dénes — junior — az alig 12 éves, anya nélkül (Mini néninek, apa testvérnénjének, épen nem mintha nevelési módszere nyomán) fölcseperedett kamasz.

Dini oktatta Nerót a boton való átugrásra, két lábon szolgáltni (magyarul aufwartolni) és appartirozni.

Ebben jeleskedett leginkább a tanítvány. Ebben igazi szakképzettségre tett szert, mihamarabb. Ez volt az ő valódi terrenumal — Neró! Neró! — kiáltoita Dini, látván, hogy növekedése — egyik gyakorló óra alkalmából — veszedelmes céltudatossággal tart a platánfasor felé s a következő percben kikapja Balás Gusztáv hátra tett kezéből a puha nemez kalapot, s az ezt követő pillanatban, féktelenül szilaj kedvvel iramodik el vele, ide oda rázva szájában a zsákmányul ejtett tárgyat.

Neró! Neró!

Ezt már lágyabb, zengzetesebb hang ejtette ki. Ennek a dallamos hangnak a tulajdonosa utána is szaladt az ebnek és ki szabadította a fogai közül a kalapot.

— Tessék, Balás bácsi.

— Köszönöm, edes, aranyos kis Gitácskám.

Ai akarta venni.

— No, mit csinál! Csak nem töröli abba a szép kőtenyékébe az én csuf kalopot...?

(Folyt. köv.)

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1906. május hó 1-től.

Debrecenből indul:

		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	6	55	
Csak Szatmárig teher v. sz. sz. —	este	8	24	
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12	11	
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	51	
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	22	
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	25	
	m. á. vasúttól	reggel	5	35
	vásártérrel —	reggel	5	44
	m. á. vasúttól	d. e.	8	09
H.-Böszörmény	vásártérrel —	d. e.	8	16
B.-Sz. Mihály	m. á. vasúttól	d. u.	11	11
felé	vásártérrel —	d. u.	11	20
	m. á. vasúttól	d. u.	4	24
	vásártérrel —	d. u.	4	47
	m. á. vasúttól	este	7	—
	vásártérrel —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérrel —	reggel	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé vásártérrel	d. u.	5	16	
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35	
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	

Bécsre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányiggy. v. átszállással)	este	9	15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (személyvonat)	d. u.	8	29	
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	48	
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	8	24	
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46	
Szatmár — M.-Sziget felől — —	d. u.	4	12	
Csak M.-Sziget felől — — —	este	10	11	
Szatmár felől — — — — —	este	6	40	
Kassa — Miskolc felől — — —	este	8	19	
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	d. e.	11	31	
	vásártérre —	reggel	7	33
	mávasúthoz	d. e.	7	40
B.-Sz.-Mihály	vásártérre —	este	6	22
H.-Böszörmény	mávasúthoz	este	6	28
felől	vásártérre —	d. u.	8	29
	mávasúthoz	d. u.	8	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54	
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	6	25	
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35	
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18	

Csikes Ernő férfi szabó

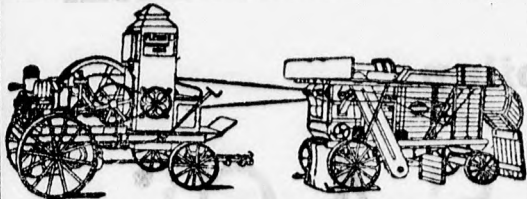
DEBRECEN, Főtér 58. sz. Bank-palota.

Uri, polgári, katonai, papi és mindentéle egyenruhák a legújabb divat szerint készítettnek. — Dus raktár bel és külföldi szövetekből.

● Vidéki megrendeléseket gyorsan eszközöl ●

Csak az eredeti
PLEWA-MOTOR

és lokomobil, nyersolaj, benzín és szivógáz-üzemre, biztosítja a legolcsóbb hajtóerőt a malomban és gazdaságban. — Szerkezete egyszerű, szilárd és tökéletes, bárki kezelheti, tartósabb a gőzgépeknél. — A nyers olaj üzemnél pénzügyőri (financ) ellenőrzés nincs.

Mindenféle **MOTOROK**

megtekinthetők fizetve.

Árjegyzék, költségvetés és egyéb felvilágosítás díjmentes.

Cím: **DÉNES B.** motorspecialista,
Budapest, V., Lipót-körút 15.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, V. KÖZTÉR 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Tavaszi és nyári idény 1906. évre,
VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK.

Egy szelvény ára 3/10 mtr. (K 7.—, 8.—, 10.— jó-
hosszu, teljes férfül- (K 12.—, 14.— jobb (valódi
tönyre elegendő (kabát, (K 16.—, 18.— finom (valódi
nadrág és mellény) csak (K 21.— legfinomabb (valódi)

Egy szelvény fekete szalon öltönyre K. 20.—, va-
lamint felöltő szövetek, turista-loden, selyem-kan-
garn stb., gyári árban az elismert szolid posztó-
gyári raktár által

Siegel-Imhof, BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállításért
felelősséget vállalok. A magánvevőre óriási előnyök
hárulnak, hogy szöveteit fenti cégnél közvetlen
gyári piacon rendelheti.

Tisztelettel értesitem a művelt közönséget, miszerint a nagy szünidők egész tar-
tamára több kiváló okleveles szakérő közreműködésével.

a német társalgási tanfolyamot
kapcsolatban szép és diszkréssal

több csoportban: kor, nem, előképzettség tekintetbe vételével július 3-án 8 órakor
reggel tavalyi minta szerint

ünnepélyesen megnyitom.

Egyetlenegy kultúrnyelv sem bír oly gyakorlati fontossággal, mint a nagy művelt német
nemzetnek világnyelve. — A nagy szünidő legalkalmasabb idegen nyelv gyakorlati elsajá-
títására. Naponta 2 órán át kizárólag egy tárggyal foglalkozva 3 hónap felér ugyanannyi
évvel. 100—120 óra alatt kivétel nélkül mindenkinek meg kell tanulni beszélni, olvasni, írni —
Iskolában társalgási nyelvet nem lehet elsajátítani egyrészt az idő rövidsége és a halmaz
tantárgy miatt, másrészt pedig főleg azért, mert az iskola az irodalom és költészet megér-
tetése végett főszólyt fektet az elméletre, míg a gyakorlati tanfolyam nem annyira
mélységes mélybe mint inkább terjedelmes felzárna bocsátja az élő társalgási nyelv
gyökérszárait.

Tanfűj az egész szünidő tartamára 40 korona.

Egy egy csoportban legfeljebb 8 tanuló lehet.

Beiratás naponta 11—1-ig. — Tanterem városi bérpalota 2. sz. III. kapu 2-ik emelet.

ZALAI MÁRK tanár.

Kertek kiültetése alkalmából figyelembe
ajánlom, nagy készletemet szép szőnyeg
és virágzó növényekből olcsó árban.

Paczelt János

Debrecen, Kossuth-utca.

Zacherlin
Nagyon segít és utól-
érhetlen féregpusztító
Üvegekben vásárol-
juk.

Kapható:

Debrecen
Annók Sándor
Böszörményi István
Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Friseth Károly
Ganovszky Lajos
Grünberger és Glück
Havas József
Kertész Miklós

Kertész Nándor
Klein Ignác
Kóhn Henrik
Komlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Molnár Jenő.
Neumann Nándor
Parti Ferenc

Rickl Antal József
Róth Antal
Várray József
Berettyóujfalu:
ifj. Weiszberger Ignác
Rothbart Nándor
Érmihályfalva:
Grósz Hermann
Lévay Vince
Pollák Móric
Hajduböszörmény:
Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc

Hajdunánás:

Slachta József

Hajduszoboszló:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizmann József

kereskedőknél.

50 évi siker.

ESZÉKI

arkenőcs

ÉS ESZÉKI

Szalvator

szappan

Eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr
összes tisztátalanságát.

Valódi csakis a

DIENES J.-C.

„Szalvator“ gyógytárából.

ESZÉKEN, Felsőváros.

1 tégely eszéki arkenőcs ára 70 fill. és 1 kor.
1 db Szalvá or szappan ára 1 kor.
1 tégely kézi paszta ára 1 kor. 20 fill.
Lyden rizspor kis toboz 1 k. nagy doboz 2 kor.
Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrészekről
és megfelelnek tökéletesen a 71,012. sz. B. m. rendeletnek.

Főraktár: Budapest

Török József

gyógyszerésznél,

VI. Király-u. 12. és Andrassy-ut 29 sz

Öreg és ifju férfiaknak

ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő
mű: Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a
megzavart ideg és szexuális rendszer
felől és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve,
tanulmány céljából. Szabad küldés borítékban 1 kor.
20 fill. értékű bélyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

Budapesten

Az egyetlen

Független

Ellenzéki

nagy napilap:

„AZ UJSÁG“

Előfizetési ára:

Egész évre: 28 k.
Fél évre: 14 „
Negyed évre: 7 „
Egy hónapra: 2 k. 40 f.

Gyönyörű ALBUM-ajándék karácsonyra AZ UJSÁG minden
előfizetőjének kivétel nélkül!

Megrendelési cím: „AZ UJSÁG“ kiadóhivatala,
Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.

LÁSZLÓ JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZARISZAMADÁSOK,

BÁLI MEGHÍVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG“

pol. napilap

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,

gyorssajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvételnek.

A

„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 kor.
Negyed évre 5 kor.